

[НОВИНИ](#) | [КРИМИ](#) | [РЕГИОНИ](#) | [БИЗНЕС](#) | [СВЯТ](#) | [СПОРТ](#) | [ШОУБИС](#) | [ЛЮБОПИТНО](#) | [АНАЛИЗИ](#) | [ИНТЕРВЮТА](#) | [ОБЩЕСТВО](#) | [КУЛТУРА](#) | [АВТОМОБИ](#)

[Право на Труд](#) | [Здраве](#) | [Лов и риболов](#) | [Времето](#) | [Обяви](#) | [Хороскоп](#) | [Вицове](#) | [Видео новини](#) | [Технологии](#) | [Музи](#) |

Вторник, 6 март 2012

ОБЩЕСТВО

► 12:06 На какво може да се разпадне ЕС

05.03.12 автор(и): Труд, прочитания: 1867, коментари: 1

На 29 октомври 2004 г. лидерите на ЕС подписаха в Рим европейската конституция. Ако идеята за конституция се бе реализирала, днешната криза на съюза щеше да е много по-малка и по-дълбока. Снимка: РОЙТЕРС

Допускането, че ЕС ще се разпадне, не е чуждо на сериозните анализатори на Запад. Кризата на еврото вече се приема само като сигнал за по-дълбока криза на проекта за ЕС.

Но какво всъщност би се разпаднало? Каква е тази структура, която може да преживее необратим срыв?

Може да изглежда лунатически странно, но този въпрос няма ясен отговор. И не го е получавал не само в контекста на настоящата криза, а изобщо. Всъщност това е наглед простият, а всъщност доста объркан въпрос за характера на самия Европейски съюз като политическо

тяло.

Яснота в началото на съюза

Твърдения, че ЕС ще се разпадне подобно на Югославия, Съветския съюз или Чехословакия, скрито предпоставят, че между ЕС и тези държавни формации има някаква прилика. Основанието за това преувеличение обаче се корени в една реторика, развита главно **с помощта на самия ЕС**. Един бегъл преглед на историята на съюза е доста показателен за осветляване на въпроса, ако той се разпадне, какво всъщност ще се разпадне?

Интегрирането на Европа започва през 1951 година като обединение на тежките индустрии на шест страниоснователки. Идеята на основателите е превантивна: те искат да интегрират стратегически национални индустрии, за да гарантират, че няма да бъдат употребявани за военни цели от авантюристични национални правителства. В този остроумен политически акт има нещо много съществено, което днес се забравя или подминава - има първична задача и специфичен проблем. Проблемът за мира е фундаменталният проблем на тази ситуация, за която поколенията днес са загубили памет. Тъкмо затова и създаването на НАТО е предпоставка, без която интегрирането на Европа не би могло изобщо да потегли.

Впоследствие, през 1957 година, същите шест държави създават Европейската икономическа общност, която разширява сътрудничеството в по-широката икономическа сфера. И в двата основни акта има яснота за задача, проект и проблем. Именно тази яснота постепенно се загубва впоследствие, за да се стигне дотам, че днес не е ясно както какво се е получило, така и какво може да се разпадне.

Грешката в цялата еволюция е заложена в самите основополагащи актове. Те говорят в открит език за бъдещото федериране на Европа. Преди петдесет-шестдесет години идеята за "Европейска федерация" изглежда много примамлива по една основна причина: никой не я взема насериозно и никой не смята, че това е реалистична в обозрими срокове формация.

Втвърдяване на реториката

По тази причина и реториката на федерирането се използва свободно, нашироко и дори с ентузиазъм и патетика. По това време никой не подозира, че на същата тази реторика ѝ предстои да се втвърди и да породи след десетилетия сериозни проблеми.

След първоначалното обединение на индустриите и на пазарите проектът се отделя от този първичен контекст, а изградените структури заживяват свой живот. Това е скрит епохален обрат: интеграцията

започва постепенно да поражда свои институции, да натрупва администрация и да се бюрократизира.

След 1990 г. интеграцията добива вторично параметрите на политически проект за цяла Европа, в който се включват и бившите съветски сателити. С договора от Маастрихт, 1993 година, възниква и самият Европейски съюз, с това ново име. Името не е проблем, разбира се. Проблем ще станат засилената след 1990-а федералистка реторика, която се втвърдява и започва да се приема като израз на действителен проект. Образът на една нова и непозната в историята федерация се услажда не само на европейските бюрократи, на които той гарантира сигурност и комфорт. Този образ запалва ума на национални политици и започва да се налага като безалтернативен. С изключение на Великобритания, чиито лидери се отнасят остро критично към федералната утопия.

“Непълната федерация”

След 2000 г. федералистката идея е възложена на специален Конвент, който да подготви Конституция на Европа. Днешната криза на съюза щеше да бъде неимоверно по-мощна и по-дълбока, ако идеята за конституция се бе реализирала. Балонът щеше да се спуска с космически оглушителен трясък. Федерация нямаше да се получи при никакви обстоятелства, но такава експанзия на юридическия разум щеше да породи върволица от нелепи беди. Днес все още има хора, които говорят за “федерация на етапи” и “непълна федерация”. Това са парчета от една подвеждаща и безотговорна реторика. “Непълна федерация” няма, а изразът само подсказва непълно разбиране на характера на федерацията като тип национална държава.

Едно от условията да бъде спасен Европейският съюз е връщането към по-прагматични и гъвкави форми на постоянно предоговаряне на отношенията в него. Това означава да се изостави утопичната федералистка реторика в името на една по-неопределена, но по-жизнена форма на флуидно политическо взаимодействие. В здравата си част ЕС винаги е бил едно политически отворено наслагване на международноправни режими, без център и без твърда административна, още по-малко политическа рамка. И към тази форма трябва да се върне.

СТЕФАН ПОПОВ, РискМонитор

ОЩЕ ПО ТЕМАТА

- » [България последна в ЕС за биопарите](#)
- » [Икономиката ни е най-сивата в ЕС](#)
- » [ЕС не е само Брюксел, а всяка страна в съюза](#)
- » [ЕС стегна примката на Сирия](#)
- » [Европа затяга санкциите срещу Асад, признава опозицията](#)

ЕТИКЕТИ: [Европейски съюз](#)